

Not: Belediye zabıtasının trafik ile ilgili yetkileri hk.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-622.02- 4169256
Konu : (GÖRÜŞ) Belediye Zabıtasının
Trafik İle İlgili Yetkileri Hk.

25/07/2022

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Belediye Başkanlığının 30.12.2021 tarihli ve 32152 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile; Belediye Zabıtasının trafik ile ilgili olarak, plakaya ceza yazma, şehir içerisinde trafik ile ilgili suç ve ceza tutanağı düzenleme ve trafiği denetleme ve düzenleme yetkisinin olup olmadığı, tescil işlemlerinden sorumlu kuruluşlardan plaka sahiplik bilgilerinin alınıp alınamayacağı hususunda Bakanlığımızın görüşü talep edilmektedir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun “İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri:” başlıklı 5 inci maddesinde;

“ (Başlığı ile Birlikte Değişik:6/12/2019-7196/39 md.)

İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Araçları, bu Kanuna göre araçlarda bulundurulması gerekli belge ve gereçleri, sürücülerini ve bunlara ait belgeleri, sürücülerin ve karayolunu kullanan diğer kişilerin kurallara uyup uymadığını, trafik düzenlemelerinin ve çeşitli tesislerin bu Kanun hükümlerine uygun olup olmadığını denetlemek.

b) Duran ve akan trafiği düzenlemek ve yönetmek.

c) El koyduğu trafik kazalarında trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek.

d) Trafik suçu işleyenler hakkında tutanak düzenlemek, gerekli işlemleri yapmak ve takip etmek.

e) Trafik kazası neticesinde hastalanan veya yaralananların bakımlarını sağlayacak tedbirlerin süratle alınmasına yardımcı olmak ve yakınlarına haber vermek.

f) Araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek.

g) Sürücülerin belgelerini vermek.

h) Ülke çapında taşıtların ve sürücülerin sicillerini tutmak, bunlara ilişkin teknik ve hukuki değişiklikleri işlemek, işlettirmek, istatistiksel bilgileri toplamak ve değerlendirmek.

i) Trafik kazalarının oluş nedenleri ile ilgili tüm unsurları kapsayan istatistik verileri ve bilgilerini toplamak, değerlendirmek, sonuçlarına göre gereken önlemlerin alınmasını sağlamak ve ilgili kuruluşlara teklifte bulunmak.

j) Hasar tazminatı ödemelerini hızlandırmak amacıyla sigorta şirketlerince istenecek gerekli bilgi ve belgeleri vermek.

k) Ayrıca bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

Sürücülere ait bilgilerde meydana gelebilecek değişiklikler ve araçlar üzerinde meydana gelebilecek teknik veya hukuki değişiklikler ile haciz, rehin, ihtiyati tedbir ve belge iptali gibi kısıtlayıcı şerhlerin; elektronik ortamda tutulan siciller üzerine işlenmesi ve kaldırılması işlemleri, bu değişiklik veya şerhlere karar veren yargı ve icra birimleri ile kamu kurum veya kuruluşları tarafından elektronik sistemle yapılabilir. Sürücü belgesi ve tescil işlemlerine esas teşkil edecek bilgiler, İçişleri Bakanlığı tarafından ilgili kamu kurum veya kuruluşlarından elektronik sistemle temin edilebilir veya kanunlardaki istisnalar hariç olmak

üzere bu amaçla sınırlı olarak paylaşılabilir. Bu fıkraya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

Bu maddedeki görev, yetki ve sorumluluklara ait diğer esaslar ile trafik kuruluşlarının, çalışma şekil ve şartları, görevlendirilecek personelin nitelikleri, seçimi, çalışma usulleri, görev, yetki ve sorumluluklarına ait esaslar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir.” hükmü,

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin “Belediyelerin Görev ve Yetkileri” başlıklı 16 ncı maddesinde;

“Belediye trafik hizmet birimlerinin görev, yetki ve sorumlulukları aşağıda gösterilmiştir.

Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında;

a) Yolun yapısını, trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmak,

b) Yol ve kavşak düzenlemeleri yapmak,

c) Trafiği düzenleme amacı ile,

1) Trafik işaret levhaları,

2) Işıklı ve sesli trafik işaretleri,

3) Yer işaretlemeleri,

Temin ve tesis etmek, bunların devamlılığını ve işlerliğini sağlamak,

d) Trafiğin akışını kolaylaştırma, gereksiz durma ve duraklamaları önleme bakımından, trafik akımı programları ile toplu taşıma araçlarının kalkış varış ve ara durakları için zaman tarifeli programlar yapmak ve uygulamaya koymak,

e) Karayolları yapısı üzerinde ve kenarında yapılan çalışmalarda Karayolları Trafik Kanununun 16 ncı maddesi ve bu maddesine göre çıkarılan Yönetmelik hükümleri uyarınca trafik düzen ve güvenliği için gereken tedbirleri almak, aldırma ve çalışmalarını denetlemek,

f) Açık ve kapalı park yerleri (otopark) alt ve üst geçitler yapmak, yaptırmak işletmek ve işletilmesine izin vermek,

g) Karayolları Trafik Kanununun 17 nci maddesinde sayılan ve belediye sınırları içerisindeki karayolları kenarında yapılacak veya açılacak olan tesisler için Yönetmeliğinde belirlenen şartlara göre izin vermek,

h) Halkın trafik eğitimine katkıda bulunmak üzere; çocuk trafik eğitim parkları yapmak ve yapılmasına izin vermek,

ı) Yaya ve taşıt yollarında yayaların ve araçların hareketlerini zorlaştıran ve trafiği tehlikeye düşüren, motorlu araçlar dışındaki her türlü engeli ortadan kaldırmak,

trafik için tehlike teşkil eden ancak, kaldırılması mümkün olmayan engelleri gece veya gündüze göre kolayca görülebilecek şekilde işaretlemek,

(Yol işgaline ilişkin Belediye Mevzuatı hükümleri saklıdır.)

i) Yol yapısı veya işaretleme yetersizliği yüzünden trafik kazalarının vuku bulduğu yerlerde, yetkililerce teklif edilen tedbirleri almak,

j) Karayolları Trafik Kanununun 22 nci maddesi (d) bendine göre tarım kesiminde kullanılanlar hariç il trafik komisyonlarından karar almak şartıyla motorsuz taşıtlardan gerekli görülenlerin tescilini yapmak,

k) Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

Belediyeler bu hizmetlerini; il ve ilçe trafik komisyonlarınca alınan kararlara da uyulmak suretiyle mahalli trafik zabıtası ile işbirliği ve koordinasyon halinde yürütürler.

Belediyeler bu madde ile görev verilen hizmetlerin denetimi dışında, trafiği denetleyemez ve hiçbir halde trafik suç ve ceza tutanağı düzenleyemezler.

Bu birimlerde hizmet gören personelden resmi kıyafetli olanlar özel işaret taşıır.

Trafik zabıtası ile belediye trafik birimleri arasındaki işbirliği ve koordinasyon esaslarına ilişkin diğer hükümler beldenin özelliğine göre bir protokolle belirlenebilir.” hükmü,

5393 sayılı Belediye Kanununun “Belediyenin görev ve sorumlulukları” başlıklı 14 üncü maddesinde;

“ Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) ...; şehir içi trafik; ... hizmetlerini yapar veya yaptırır. ... ” hükmü,

Aynı Kanunun “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15 inci maddesinde;

“ Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

...

p) ...; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.

... ” hükmü,

“Uygulanmayacak hükümler” başlıklı 84 üncü maddesinde;

“Bu Kanunla, belediyenin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle sınırlı olarak; ..., 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunu, ... 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, ... Kanununda bu Kanun hükümlerine aykırılık bulunması durumunda bu Kanun hükümleri uygulanır.” hükmü,

5326 sayılı Kabahatler Kanununun “İşgal” başlıklı 38 inci maddesinde;

“(1) Yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın meydan, cadde, sokak veya yayaların gelip geçtiği kaldırımları işgal eden veya buralarda mal satışa arz eden kişiye, belediye zabıta görevlileri tarafından elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(2) Yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın meydan, cadde, sokak veya yayaların gelip geçtiği kaldırımlar üzerine inşaat malzemesi yığan kişiye, belediye zabıta görevlileri tarafından yüz Türk Lirasından beşyüz Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

(3) Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.” hükmü,

1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih Ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanunun 1 inci maddesinde;

“(Değişik: 23/1/2008-5728/66 md.)

Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır.” hükmü,

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin “Görevleri” başlıklı 11 inci maddesinde;

“...

ç) Trafikle ilgili görevleri;

1) 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre belediye sınırları ve mücavir alan içerisindeki karayolları kenarlarında yapılan yapı ve tesisler için gerekli belgeleri aramak, belgesi olmayanlar hakkında fen elemanları ile birlikte tutanak düzenlemek.

2) Yetkili organların kararı uyarınca belirlenen kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksilerin sayılarını, bilet ücret ve tarifeleri ile zaman ve güzergâhlarını denetlemek, kurallara uymayanlar hakkında yasal işlem yapmak.

3) Yetkili organların kararı uyarınca tespit edilen durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerindeki araç park yerlerinde gereken denetimleri ve diğer iş ve işlemleri yapmak.

4) Kanunlarla belediyelere verilen trafik görev ve yetkilerinden belediyenin yetkili organlarınca, belediye zabıtası tarafından yapılması uygun görülenleri yürütmek.

5) Belediyelerce yapılan alt ve üst yapı çalışmalarında gerekli trafik önlemlerini almak.

6) Belediye sınırları içerisinde kaldırımları, toplu taşıma araçlarına ait durakları, yangın musluğu, doğalgaz kutusu, yeşil alan, engelli geçişi ve benzeri yerleri motorlu veya motorsuz araçlar ile işgal edenler hakkında 5326 sayılı Kabahatler Kanunu doğrultusunda işlem yapmak, bu araçların sahipleri tarafından kaldırılmaması ve sahibinin bulunamaması halinde yetkili birimlerle en yakın otoparka çekilmesini sağlamak, ruhsatında belirtilen amacı dışında kullanılan motorlu araçları emniyet birimlerine bildirmek.

7) 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ile belediye zabıtasına verilen yetkileri kullanmak ve yolcu terminalleri ile diğer garajlardaki görevleri ile ilgili denetimleri yapmak.

... " hükmü,

Danıştay Birinci Dairesinin 19.06.1989 tarihli ve 1989/44 Esas, 1989/82 Karar sayılı Kararında;

"...

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun Emniyet Genel Müdürlüğü'nün trafik kuruluşlarının görev ve yetkilerini düzenleyen 5 inci maddesinin b fıkrasında,

"1. Araçları, bu Kanuna göre araçlarda bulundurulması gerekli belge ve gereçleri, sürücülerini ve bunlara ait belgeleri, sürücülerin ve karayolunu kullanan diğer kişilerin kurallara uyup uymadığını, trafik düzenlemelerinin ve çeşitli tesislerin bu Kanun hükümlerine uygun olup olmadığını denetlemek,

2. Duran ve akan trafiği düzenlemek ve yönetmek,

3. Bu Kanunla kendisine verilen görev ve yetki sınırı içinde karayolundan faydalananların trafik eğitimine yapmak, yaptırmak,

4. El koyduğu trafik kazalarında trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek,

5. Trafik suçu işleyenler hakkında tutanak düzenlemek, gerekli işlemleri yapmak ve takip etmek,

6. Trafik kazası neticesinde hastalanan veya yaralananların bakımlarını sağlayacak tedbirlerin süratle alınmasına yardımcı olmak ve yakınlarına haber vermek,

7. Araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek,

8. Sürücülerin sınavlarını yapmak ve belgelerini vermek,

9. Ülke çapında taşıtların ve sürücülerin sicillerini tutmak, teknik ve hukuki değişikliklerini işlemek, istatistiki bilgileri toplamak ve değerlendirmek,

10. Trafik kazalarının oluş nedenleri ile ilgili tüm unsurları kapsayan istatistik verileri ve bilgileri toplamak, değerlendirmek, sonuçlarına göre gereken önlemlerin alınmasını sağlamak ve ilgili kuruluşlara teklifte bulunmak,

11. Ayrıca bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak....." hükmü yer almaktadır.

...

5 inci maddenin (b) fıkrasının 1 numaralı bendinde yer alan, "Araçları, bu Kanuna göre araçlarda bulundurulması gerekli belge ve gereçleri, sürücülerini ve bunlara ait belgeleri, sürücülerin ve karayolunu kullanan diğer kişilerin kurallara uyup uymadığını, trafik düzenlemelerinin ve çeşitli tesislerin bu Kanun hükümlerine uygun olup olmadığını denetlemek," ve aynı fıkranın 2 numaralı bendinde yer alan "Duran ve akan trafiği denetlemek ve yönetmek" ve 6 numaralı bendinde yer alan, "Trafik kazası neticesinde hastalanan veya yaralananların bakımlarını sağlayacak tedbirlerin süratle alınmasına yardımcı olmak ve

yakınlarına haber vermek," yolundaki hükümlerinin, denetim, yönetim ve düzenleme niteliğindeki görev ve yetkiler olduğu, diğer bentlerde yer alanların ise, bu nitelikte olmadığı gibi belediyelerin görev alanları dışında hatta Yurt çapında etkinlik gerektiren görevler olduğu, bu nedenle, bu yetkilerin, belediyelere devredilemeyeceği sonucuna varılmaktadır.

Bu durumda, ... Emniyet Genel Müdürlüğünün il ve ilçe trafik kuruluşlarınınca yürütülmekte olan, trafik suçu işleyenler hakkında alındı ve tutanak düzenlemek, araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek, el koyduğu trafik kazalarında trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek gibi görev ve yetkilerin belediyelere devredilmesine olanak bulunmadığı ... " mütalaa olunmuştur.

İlgili mevzuat hükümleri ve Danıştay Mütalaa'sı incelendiğinde; İçişleri Bakanlığının ilgili birimlerince yürütülmekte olan, trafik suç ve ceza tutanağı düzenlemek, gerekli işlemleri yapmak ve takip etmek; el koyduğu trafik kazalarında trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek; plakaya ceza yazmak; duran ve akan trafiği yönetmek, denetlemek ve düzenlemek; bu işlemlerin tekemmülü amacıyla tescil işlemlerinden sorumlu kuruluşlardan plaka sahiplik bilgilerini almak gibi 2918 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinde yer alan görev ve yetkilerin belediyeler tarafından yürütülemeyeceği ve kullanılamayacağı değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür